

Kinnitatud direktori 09.02.2012 käskkirjaga nr 18,
täiendatud direktori 13.11.2012 käskkirjaga nr 13

Vastse-Kuuste Kooli HÄDAOLUKORRA LAHENDAMISE PLAAN

Asutus: Vastse-Kuuste Kool

Aadress: 63601 Vastse-Kuuste, Põlvamaa

Direktori telefon: 792 0374, mobiil 5664 8079

Kooli pidaja: Vastse-Kuuste Vallavalitsus

Esindaja: vallasekretär 797 6382, vallavanem 516 5863

Sisukord:

1. Üldsätted	lk 3
1.1. Hädaolukorra lahendamise juhtimise ja koordineerimise korraldus	lk 3
2. Kriisimeeskond	lk 3
2.1. Kooli kriisimeeskonna koosseis	lk 3
2.2. Kooli kriisimeeskonna ülesanded	lk 3
2.3. Kooli kriisimeeskonna juhi esmased ülesanded kriisiolukorras	lk 4
2.4. Kooli kriisimeeskonna iga-aastane tegevuse analüüs	lk 4
2.5. Hädaolukorras tegutsemise mapp	lk 4
3. Kriisiplaan vastavalt hädaolukorrale	lk 5
3.1. Tulekahju	lk 5
3.2. Äkkrünnak	lk 6
3.3. Füüsilise vägivalla juhtum	lk 6
3.4. Alkoholi- või muu joobe kahtlus	lk 7
3.5. Õpilase kadumine	lk 7
3.6. Surmajuhtum	lk 7
3.7. Lõhkekeha leid	lk 8
3.8. Pommiähvardus	lk 9
3.9. Õnnetusjuhtum kooli tiigil (suvel), jääauku kukkumine (talvel)	lk 9
3.10. Liiklusõnnetus	lk 9
3.11. Traumad	lk 10
3.12. Suitsiid	lk 10
4. Tegutsemine hädaolukorra ajal ja selle järgselt	lk 11
4.1. Suhtlemine meediaga	lk 11
4.2. Juhised õpetajale	lk 12
4.2. Juhised kriisijärgseks käitumiseks	lk 12
Lisa 1. Tulekahju ajal tegutsemise ja evakueerimise plaan	lk 17
Lisa 2. Kriisiolukorrast teavitamine	lk 18

1. ÜLDSÄTTED

1.1. Hädaolukorra lahendamise juhtimise ja koordineerimise korraldus

Hädaolukorra avastaja või sellest teadasaaja ülesanded:

- Hindab olukorda ja otsustab teavitamise järjekorra.
- Päästeameti sekkumist nõudvate situatsioonide korral teavitab esmalt päästeametit (hädaabinumber 112), seejärel kooli direktorit või vallavalitsust.
- Muude hädaolukordade puhul teavitab kooli direktorit.
- Direktor teavitab õppealajuhatajat, sekretäri ja vallavalitsust.
- Direktor, õppejuhataja ja sekretär koordineerivad hädaolukorra lahendamist.
- Direktor kutsub kokku kriisimeeskonna.
- Õpetajad teavitavad direktorilt saadud info põhjal õpilasi.
- Direktor teavitab vajadusel hoolekogu.
- Direktor suhtleb meediaga.

2. KRIISIMEESKOND

2.1. Kooli kriisimeeskonna koosseis

KRIISIMEESKOND		
Inge Kalle	Direktor, kriisimeeskonna juht	5664 8079
Maret Raudvee	Õppealajuhataja, kriisimeeskonna juhi abi	5691 8118
Erika Sammalkivi	sekretär	5649 5264
Reet Johanson	õpetaja, tervisenõukogu liige, esmaabi andja	5615 8388
Galina Rootslane	Pikapäevarühma kasvataja	5349 0213
Lennart Liba	Vastse-Kuuste vallavanem	516 5863
SIDUSGRUPPIDE ESINDAJAD		
Maldur Muttik	Vastse-Kuuste Soojus OÜ juht	5664 8540
Mai Nigul	treener	5661 6190
Mall Kõpp	Vastse-Kuuste raamatukogu juhataja	517 9533
Alina Vals	Vastse-Kuuste noortekeskuse juht	5663 6653
Katrin Peil	Lasteaed Kaari juhataja	521 4614

2.2. Kooli kriisimeeskonna ülesanded:

- Koostab kooli hädaolukorra lahendamise plaani.
- Määrab kriisimeeskonna liikmete, õpetajate, administratsiooni ja abipersonali ülesanded kriisiolukorras.
- Tagab vajaliku varustuse erakorraliste olukordade jaoks.
- Korraldab koolitusi ja õppusi, tagamaks hädaolukorra lahendamise plaani toimimise kriisiolukorras.
- Korraldab koostöö kohalike sidusgruppidega.
- Tagab esmaabivarustuse ja –koolitused.

2.3. Kooli kriisimeeskonna juhi esmased ülesanded kriisiolukorras

- Kaardistab olukorra, järjestab abinõud, võtab vastu otsused.
- Tagab teavitamise ohuolukorrast:
evakuatsioonihäire - ATSi käivitamine või pikad helistamised käsikellaga;
varjumine – mobiilisõnum „SUUR PEETER“ personalile.
- Kutsub vajadusel kokku kriisimeeskonna, et teha kindlaks/otsustada:
 - situatsioonide tagajärgede ulatus;
 - mis on juba ette võetud;
 - kuidas käsitleda juhtunut õpilastega;
 - korraldada õpetajatele infokoosolek juhiste andmiseks;
 - kas keegi vajab psühholoogilist esmaabi;
 - kas lapsevanemate teavitamine on vajalik;
 - millised on järgnevad ülesanded ja tööjaotus;
 - jagada ülesanded;
 - suhelda meediaga;
 - hallata situatsiooni tervikuna, mitte takerduda detailidesse.
- Kui olukord nõuab välist abi, allub kriisimeeskonna juht operatiivteenistuse juhile.

2.4. Kriisimeeskonna iga-aastane tegevuse analüüs:

- Kriisimeeskonnas on olemas kõik vajalikud liikmed. Vajadusel korrigeerida nimekirja.
- Kriisimeeskonna liikmed on teadlikud oma kohustustest ja vastutusest. Vajadusel korrigeerida kohustuste ja vastutuse jaotumist.
- Hädaolukorras tegutsemise plaan on üle vaadatud ja täiendatud.
- Hädaolukorras tegutsemise mapi sisu on kontrollitud ja vajadusel täiendatud.
- Kaasatavate spetsialistide kontaktandmed on kontrollitud.
- Uued õpilased on teavitatud hädaolukorras tegutsemise juhistest.
- On olemas ülevaade riskirühma kuuluvatest õpilastest.
- Spetsiifilised nõuded erivajadustega laste ohutuse tagamiseks hädaolukorras on välja selgitatud.
- Uued õpetajad on teavitatud hädaolukorras tegutsemise juhistest.

2.5. Hädaolukorras tegutsemise mapp

Õpetajate toas asuv hädaolukorras tegutsemise mapp sisaldab:

infoleht kriisimeeskonna, päästeameti telefoninumbritega;
klasside, pikapäevarühmade ja ringide nimekirjad;
vajadusel info erivajadustega õpilaste spetsiifiliste nõuete kohta (sisaldab konfidentsiaalsuse märget);
kooli ümbruse kaart;
koolimaja plaan korruste kaupa;
info esmaabikomplektide ja tulekustutite asukoha kohta;
kirjutusvahend;
helkurvest.

3. Kriisiplaan vastavalt hädaolukorrale

3.1. Tulekahju

1. Helista 112 ja teata tulekahjust häirekeskusele:

Edasta täpne aadress!

Mis põleb? Millisel korrusel toimub põlemine? Kas paistab ainult suitsu või on ka tuld?

Kui suureks on tuli arenenud?

Kas keegi on saanud kannatada?

Kas põlevas hoones võib olla lisaohтусid: gaasiballoonid, põlevvedelikud, lõhkeained jne?

Ütle oma nimi ja kontakttelefoni number.

2. Informeeri tulekahjust läheduses olevaid inimesi! Kui automaatne tulekahjusignalsatsioon (ATS) pole häiresse läinud, vajuta signaalnappu. Aita inimestel ohtlikust kohast eemalduda ennast ohtu seadmata! Evakueeru hoonest lühimat teed pidi.

3. Kui on tegemist väiksema tulekahjuga ja vajalikud vahendid on käepärast, võid võimalusel alustada oma elu ja tervist ohtu seadmata tule kustutamist!

4. Käitumisjuhised tulekahju korral:

- Liigu võimalikult ohutult!
- Ole võimalikult nähtav!
- Ära satu kunagi paanikasse ega tekita seda oma käitumisega teistes inimestes!
- Anna kohale saabunud juhtkonna esindajale / päästeteenistuse töötajatele informatsiooni!
- Enne elektriseadmete kustutamist veendu, et need pole voolu all!
- Välitingimustes proovi vältida tule suhtes allatuult jäämist!
- Väldi põlemisgaaside sissehingamist, sest need võivad olla mürgised!
- Kui ruumis on plahvatusohtlikke esemeid (gaasiballoon, lõhkekehad jne), siis eemaldu kiiresti ning hoiata ka teisi!
- Ära sea elu ohtu!
- Sulge uksed ja aknad, kuid ära lukusta!
- Lülita hoonest või ruumist välja ventilatsioon (kui tead kust seda teha)!
- Lülita ruumist välja elekter! Elektrit ei tohi välja lülitada pimedal ajal, kui toimub evakuatsioon.
- Kogu klass peab püsima koos ning ilma õpetaja loata ei tohi hakata klassiruumist väljuma! (Kui oled põlevas ruumis, siis tuleb sealt viivitamatult väljuda!)
- Kui koolimaja koridorid on täitunud suitsuga, siis on turvalisem jääda klassi ning ennast seal kaitsta!
- Klassis olles tuleb hoida klassiuks suletuna (mitte lukus!). Mine akende juurde ja anna endast igal võimalikul moel märku.
- Kui ukse pragudest tuleb suitsu, siis tuleb need võimalusel riietega kinni toppida. Kui klassiruumis on vett, siis kasta need riided eelnevalt märjaks.
- Aknast immitseva suitsu korral tuleks aknad tihendada samal meetodil nagu uksed.

- Kui siiski läheb olukord klassis selliseks, et seal ei ole võimalik olla, tuleb õpetaja korraldusel kõigil koos tegutseda. Läbi suitsuse keskkonna liikumine on alati seotud ohtudega. Seetõttu tuleks antud tegevus ette võtta viimase võimalusena, kui klassiruumis pole end enam võimalik kaitsta (tulekolle asub klassiruumis, klassiruumi on sattunud suurel määral suitsu ning seda pole võimalik tuulutada vms). Läbi suitsuse ruumi liikumiseks tuleb õpetaja korraldusel organiseeritult tegutseda, võimalusel katta suu ja nina märja riidega.
- Koolimajast väljumisel peab õpetaja võtma kaasa ka klassipäeviku, mille alusel saab kontrollida, kas kõik on hoonest välja saanud.
- Peale koolimajast väljumist peavad kõik klassid koos püsima ning vastavalt kooli evakuaatsiooniplaanile liikuma lasteaed Kaari uude hoonesse.

3.2. Äkkrünnak

Käitumisjuhised äkkrünnaku korral:

Tulistamise korral:

- Jää rahulikuks, hinda olukorda, taga enda ohutus.
- Vastupidiselt käitumisele tulekahju korral püsi varjus.
- Säilita rahu, võimalusel teavita päästeteenistust, direktorit, õppealajuhatajat või mõnd muud täiskasvanut (helista või saada mobiilisõnum).
- Jäta mobiilikõne avatuks, et teave sinu asukohast ja toimuvast jõuaks päästetamisse.
- Võimalusel väldi suhtlemist ründajaga. Arvesta, et ärritunud isik ei kuule sinu kõnet nii, nagu toimub tavapärasel suhtlussituatsioonis.
- Võimalusel eemaldu ohutsoonist ise või koos teiste õpilastega.
- Kriisigrupp koostöös politseiga tegutseb edasi vastavalt olukorrale.

Relva märkamise korral:

- Jää rahulikuks, hinda olukorda, taga enda ohutus.
- Võimalusel teavita päästeteenistust, direktorit, õppealajuhatajat või mõnd muud täiskasvanut.
- Võimalusel eemaldu ohutsoonist ise või koos teiste õpilastega.
- Võimalusel eralda ründaja või ründamiskahtlusega isik (näiteks lukusta ta ruumi).
- Ära kasuta jõudu, ära püüa ründajalt relva ära võtta.

Vägivaldse sissetungija korral:

- Jää rahulikuks, hinda olukorda, taga enda ohutus.
- Võimalusel teavita päästeteenistust, direktorit, õppealajuhatajat või mõnd muud täiskasvanut.
- Võimalusel ära suhtle sissetungijaga ega ärrita teda.
- Võimalusel eemaldu ohutsoonist ise või koos kaaslastega.

3.3. Füüsilise vägivalda juhtum

Käitumisjuhised vägivaldse käitumise korral õpilaste vahel:

- Hinda kainelt olukorda, jää ise rahulikuks.
- Hüüa vägivallatsejaid nimepidi, püüdes nende tähelepanu kasklusele kõrvale juhtida.

- Ise füüsiliselt sekkuda võib vaid juhul, kui on tõsine oht kellegi elule ja tervisele. Sekkuja peab igal juhul tagama enda turvalisuse.
- Vajadusel anna esmaabi või helista hädaabinumbril 112.
- Informeeri koheselt täiskasvanuid (klassijuhatajat, kasvatajat, ringijuhti jne)

3.4. Alkoholi- või muu joobe kahtlus

- Joobekahtluse korral tuleb jälgida õpilase ja kaasõpilaste reaktsioone.
- Vajadusel helistab õpetaja sekretärile või saadab kellegi abi kutsuma, jäädes ise klassi õpilaste juurde.
- Vajadusel tuleb teavitada perearsti või helista hädaabinumbril 112.
- Joobe tuvastamiseks tuleb teavitada politseid.
- Klassijuhataja /direktor teavitab juhtunust vanemaid ja kutsub vanemad kooli lapsele järele.
- Joobe tuvastamise järel tuleb anda selgitusi klassikaaslastele ning korraldada teemakohane arutelu kaasõpilastega.
- Vajadusel korraldada vestlus valla sotsiaaltöötaja või psühholoogiga.

3.5. Õpilase kadumine

- Enne õppekäiku või ekskursiooni jagab õpetaja lapsed rühmadesse ja veendub, et vähemalt ühel rühma liikmel on olemas töökorras telefon, millesse on sisestatud õpetaja number. Ka õpetajal endal on olemas grupiliikme telefoni number.
- Kui õpilane on mingil põhjusel kadunud või eksinud, peavad õpetaja ja õpilane omavahel sidet telefoni teel.
- Õpilased peavad meelde jätma kokku lepitud kogunemiskoha ja –aja ja suunduma kadumise või eksimise korral sinna.
- Juhul, kui õpetajal ei ole mingil põhjusel võimalik õpilas(te)ga ühendust saada, siis pöördub õpetaja abi saamiseks politseisse ning teavitab lapsevanemat ja kooli juhtkonda.
- Kui õpilane on lahkunud koolipäeva kestel õpetajat informeerimata, tuleb kohe võtta ühendust vanematega. Vajadusel informeerida ka valla sotsiaaltöötajat, politseid.

Väga oluline on, et õpetaja:

- instrueeriks õpilasi eelnevalt;
- omaks sidepidamiseks laste ja lastevanemate kontaktnumbreid;
- jälgiks laste riidetust sel päeval, et osata last võimalikult täpselt kirjeldada.

3.6. Surmajuhtum

Õpilase surmajuhtum väljaspool kooli

- Kontrolli informatsiooni tõepärasust.
- Klassijuhataja edastab info kooli juhtkonnale.
- Direktor kutsub kokku kooli personali ja teavitab neid.
- Kriisimeeskond korraldab järgneva tegevuse koolis:
 - perekonnaga suhtlemine;
 - leinasümboolika kasutamine fuajees;

- mälestusrituaalide käivitamine;
- vajadusel klassi(de) õppetöö ümberkorraldamine;
- psühholoogilise abi võimaldamine;
- õpilase isiklike asjade ja koolitööde toimetamine vanemateni;
- klassi osalemine matustel vanemate nõusolekul;
- vanemate nõusolekul suhtlemine meediaga.

Õpilase surmajuhtum koolis

- Hinda olukorda rahulikult.
- Kontrolli informatsiooni tõepärasust.
- Teavita kiirabi ning politseid.
- Edasta info kooli juhtkonnale/klassijuhatajale.
- Kriisimeeskond korraldab järgneva tegevuse koolis:
 - õpilastega suhtlemine ja õnnetuspaiga eraldamine;
 - perekonnaga suhtlemine;
 - koolipere teavitamine;
 - leinasümboolika kasutamine fuajees;
 - mälestusrituaalide käivitamine;
 - vajadusel klassi(de) õppetöö ümberkorraldamine;
 - psühholoogilise abi võimaldamine;
 - õpilase isiklike asjade ja koolitööde toimetamine vanemateni;
 - klassi osalemine matustel vanemate nõusolekul;
 - vanemate nõusolekul suhtlemine meediaga;
 - vestlused klassides.

3.7. Lõhkekeha leid

Kuidas käituda, kui olete leidnud kahtlase eseme?

- Ära puuduta leidu.
- Eemaldu ohtlikust esemest.
- Ära kasuta raadiosidevahendit leiu läheduses.
- Helista hädaabinumbri 112:
 - põhjenda, miks konkreetne ese kahtlust tekitab;
 - ära katkesta kõnet;
 - edasta kogu info, mida eseme kohta tead (kellele ese kuulub, kuhu ese on selles kohas olnud jms.)
 - järgi antud juhiseid.
- Teavita teisi läheduses viibijaid võimalikust ohust.
- Võimalusel piira ala ja tähista ohu olemasolu.
- Ära sisene piirdelindiga või muul viisil tähistatud ohualasse.

3.8. Pommiähvardus

- Ähvarduskõne vastuvõtja:
 - säilitab rahu, hoiab kõnelejat liinil nii kaua kui võimalik,
 - kirjutab üles kõik kuuldu,
 - paneb tähele taustaheliseid, kõneleja väljendeid ja muud iseloomulikku.
 - kasutab võimalusel nn paralleelset teavitamist: katab käega toru ja püüab helistada teise telefoniga hädaabinumbri 112 või annab sündmusest märku lähedalasuvale isikule, kes peaks helistama hädaabinumbri või tegema märkmeid ähvardaja kõne kohta.
 - Direktsiooni esindaja annab evakuatsioonihäire – pikad helistamised käsikellaga, mis käivitab evakuatsiooni.
 - Direktor teavitab juhtunust vallavalitsust ning kutsub kokku kriisimeeskonna.
 - Kui ähvardus saadetakse kirja teel, tuleb kiri paigutada kileümbrikusse ning anda üle politseile.

3.9. Õnnetusjuhtum kooli tiigil (suvel), jääauku kukkumine (talvel)

- Hinda olukorda – mis on juhtunud, mis on õnnetuse põhjus.
- Hüüa appi, helista hädaabinumbri 112.
- Vaata ringi ujuvate esemete järele.
- Proovi kaldale ujuda või vee peal püsida rahulikult hõljudes.
- Ulata abivajajale tugev puuoks, lauajupp, nõör vms.
- Heida kõhuli kaldale ja ulata abivajajale käsi.
- Kaldal alusta esmaabi andmist.
- Läbi jää vajudes:
 - aja käed laiali, kalluta ennast tahapoole ja püüa peatada oma vajumine vette;
 - toeta käed õlgade laiuselt jääle, et ka küünarnukid toetuksid jääle;
 - tõsta jalad võimalikult veepinnale;
 - toeta oma keharaskus jääle suunaga taha ning ennast tugevate jalalöökidega edasi lükates ning kätega jääle toetudes püüa ennast libistades jääle tõmmata;
 - Jääle saades rooma või rulli ennast tuldud teed tagasi, sest seal on jää kandevõime juba kontrollitud;
 - Pea meeles, et abistamisel on eneseohutus kõige tähtsam: päästja peab ellu jääma!

3.10. Liiklusõnnetus

Ennetustöö

Liiklusteema on olulisel kohal nii kooli üldtööplaanis kui õpeajate ja klassijuhatajate töökavades.

Liiklusõnnetus õppekäigul

- Anna esmaabi ja helista hädaabinumbri 112, edastades lapse andmed.
- Tegele teiste lastega, võimalusel liigu õnnetuspaigast eemale turvalisemasse kohta.
- Teavita juhtunust kooli juhtkonda ja lapsevanemat.
- Taga teiste õpilaste turvaline transport kooli tagasi.
- Kriisimeeskond korraldab vajadusel teavituse ja psühholoogilise abi.

Liiklusõnnetus koolivälisel ajal

- Kontrolli informatsiooni tõepärasust.
- Räägi klassikaaslastega juhtunust, kui lapsevanem on andnud selleks loa.
- Direktor kutsub kokku õpetajaskonna ja teavitab neid.
- Kriisimeeskond korraldab järgneva tegevuse koolis.
- Kui lapsevanem on nõus, organiseeri kannatanu külastamine paari klassikaaslase või õpetaja poolt.
- Pööra järgneval perioodil suuremat tähelepanu liiklusohutuse teemade käsitlemisele.

3.11. Traumad

➤ Võimalikud traumad koolis: haavad (sügavad/ulatuslikud); luumurrud; ninaverejooksud; põrutused; põletus; elektrišokk; mürgitus; minestamine; krambid; kaela- ja seljavigastused; õhupuudus (võõrkeha hingamisteedes); valu; amputatsioon jm.

Kohene tegutsemine

- Jää rahulikuks, veendu et lähenemine kannatanule on abistaja jaoks ohutu (elektrijuhtmed, vägivald vms).
- Hinda kannatanu seisundit, anna esmaabi.
- Vajadusel saada keegi abi järele.
- Vajadusel helista hädaabinumbril 112.
- Teavita kooli juhtkonda ja lapsevanemat.

Tegutsemine pärast traumasid

- Täida sekretäri juures õpilasega toimunud õnnetusjuhtumi kaart.
- Teavita juhtunust lapsevanemat.
- Analüüsi koos kriisimeeskonnaga toimunut.
- Vestle õpilastega ohutusest.
- Vajadusel korralda psühholoogi abi kannatanule või juhtunu pealtnägijatele.

Ennetavad tegevused

- Ohtusteemade järjekindel käsitlemine klassijuhataja- ja ainetundides.
- Esmaabivõtete õpetamine ja kordamine.
- Ohtlike olukordade kohene märkamine (augud, libedus, juhtmed jne.) ja likvideerimine.

3.12. Suitsiid

Ennetavad tegevused: märka muutusi ümbritsevate inimeste käitumises.

Suurenenud enesetapuriskist märku andvad faktorid:

- Õpilase tavapärane käitumine on muutunud tavapärasega võrreldes: väljakutsuvaks; agressiivseks; ülitundlikuks; ennastsüüdistavaks; apaatseks; lootusetuks; masendunuks jne.
- Õppeedukus langeb märgatavalt.
- Õpilane käitub ohuolukorras ebasobivalt, riskeerivalt, ohte trotsides; räägib, et miski siin ilmas ei hirmuta teda enam; räägib enesevigastamisest või enesetapust.
- Varasemad lähedaste kaotused või traumad (lahutus, surm).

- Vaimne või füüsiline (sh seksuaalne) väärkohtlemine.
- Erinevad sõltuvusprobleemid.
- Pööra erilist tähelepanu õpilastele, kes ei näita oma emotsioone välja, on õppinud olukordi vältima.

Tegevusjuhised suitsiidikahtluse korral

- Pöördu probleemide märkamise järel kohe õpiabiümarlaura poole edasiste sammude kavandamiseks.
- Teavita lapsevanemaid, vajadusel ka teisi õpetajaid, sotsiaaltöötajat, vastava ala spetsialiste.
- NB! Järgi delikaatsus- ja isikuandmete kaitse nõudeid.

4. Tegutsemine hädaolukorra ajal ja selle järgselt

4.1. Suhtlemine meediaga

- Kooli ülesanne on tagada, et õpilased, lapsevanemad ja koolipersonal ei saaks kriisisituatsioonis meedia liigse tähelepanu tõttu kannatada. Selleks tuleb leida ajakirjanikega koostöö tegemiseks kõige turvalisem viis.
- Teavitamine peab olema läbimõeldud, kiire ja plaanipärane, informatsioon selge, tõene ja hoolivust väljendav.
- Üldjuhul suhtleb meediaga ainult kooli direktor või tema poolt volitatud isik. Meediaga suhtleja peab olema kättesaadav kogu kriisi jooksul.
- Tuleb arvestada, et kõik ajakirjaniku kuuldes öeldu võib jõuda avalikkuseni.
- Ajakirjanikuga tuleb kokku leppida ka piirangutes ja neid põhjendada (näiteks: leinas laste intervjuerimine ja filmimine on lubamatu, lapse foto avaldamiseks on vaja lapsevanema ja lapse nõusolekut, enesetapu kirjeldamisel on äärmiselt suur „nakkusefekti“ oht jne).
- Kui ajakirjanik võtab ühendust, siis tuleb üles märkida tema nimi, kontaktandmed ning pöördumise eesmärk. Võimalusel tuleb täpsustada, mis küsimused ajakirjanikku huvitavad ning millal teave avalikkuse ette jõuab.
- Üldjuhul ei pea kommenteerima kohe, vaid võib küsida lisaega, et otsustada, kas ja kuidas kommenteerida.
- Kommenteerimisest keeldumist on soovitatav põhjendada – selgitada, miks infot anda ei ole võimalik (lapse huvidest lähtudes, perekonna soove arvestades, juhtumi uurimise huvides vms).
- Vajadusel on soovitatav suunata ajakirjanik teiste infoallikate (erialaspetsialistide jne) juurde täiendavate selgituste saamiseks.
- Omal initsiatiivil meedia kaudu avalikkuse informeerimise otsustab kriisimeeskond: mis vormis (kindla ajakirjaniku poole pöördumine, pressiteade või pressikonverents meediakanalitele, arvamusartikkel ajalehte, intervjuu raadiole või televisioonile jne) ja milliste kanalite vahendusel (üleriigiline või kohalik meedia, kirjutav või audiovisuaalne meedia jne) seda teha.
- Vajadusel tasub nõu pidada kommunikatsiooniekspertidega.

4.2. Juhised õpetajale

- Ole koos lastega, ära jäta õpilasi üksi.
- Käitu aktiivselt ja otsustavalt, sisenda õpilastesse ja kaastöötajatesse turvatunnet ja tasakaalu.
- Vajadusel anna informatsiooni kiirabitöötajatele, päästeteenistuse- või politseiametnikele. Püüa jääda oma väljendustes rahulikuks ning kirjeldada juhtumit selgelt ja lihtsalt. Räägi vaid teadaolevaid fakte. Kui sul on mingitel põhjustel raske üksi rääkida, kutsu endale appi kolleeg või kriisimeeskonna liige.
- **Pärast kriisiolukorda** julgusta õpilasi juhtunust rääkima. Sageli tahetakse kriisiolukorrast korduvalt rääkida ja küsida samu küsimusi, sest toimunut on raske omaks võtta. Julgusta lapsi rääkima nii juhtunuga seotud faktidest kui ka oma tunnetest. Leppige vajadusel kokku ajad, millal te koolipäeva jooksul juhtunust räägite.
- Säilita klassis tavapäraseid reeglid. Toeta õpilaste igasugust tegevuslikku aktiivsust (nt klassi koristamine jm rutiinsed tegevused). See süvendab kokkukuuluvus- ja turvatunnet ning aitab taastada kontrolli tunnete üle.
- Muuda ajutiselt õppekava. Peale traumaatilisi sündmusi on õpilastel raskusi keskendumise ja mälu ning alaneb õpivõime. Kontrolltööd tuleks mõned päevad edasi lükata. Ka kodutöid võiks mõneks ajaks vähendada.
- Ole tähelepanelik riskiõpilaste suhtes. Kõrgenenud riskiga õpilasteks võivad olla kannatanu õed/vennad, lähedased sõbrad, tugevaid emotsionaalseid reaktsioone ilmutanud lapsed, sündmuse pealtnägijad, need, kel on peres probleeme või on kaotanud pereliikme, depressiooniilmingute või suitsiidikalduvustega õpilased. Nad vajavad kohest individuaalset psühholoogilist esmaabi.
- Ole tähelepanelik riskiõpilaste suhtes (kannatanu õed/vennad, lähedased sõbrad, tugevaid emotsionaalseid reaktsioone ilmutanud lapsed, sündmuse pealtnägijad, need, kel on peres probleeme või on kaotanud pereliikme, depressiooniilmingute või suitsiidikalduvustega õpilased). Nad vajavad kohest individuaalset psühholoogilist esmaabi.
- Ole teadlik oma reaktsioonidest. ja hoolitse ka enda eest. Lubatud on näidata ka oma tundeid, kuid mitte kaotada kontrolli. Ära jäta ennast üksi, räägi kolleegidega, jaga oma tundeid ja mõtteid, vajadusel otsi abi spetsialistidelt.

4.3. Juhised kriisijärgseks käitumiseks

- Kõik asjaosalised peavad ilmutama kindlat ja samas hoolivat suhtumist, aitama kaasa üldise turvatunde taastamisele ja usalduslike suhete kujunemisele nii koolis kui ka väljaspool kooli.
- Pärast olukorra rahunemist korraldab koolijuht kõikide koolis töötavate täiskasvanute nõupidamise, mille käigus:
 - lepitakse kokku tegevussuunad, vastutus ja tööjaotus;
 - selgitatakse välja töötajate enda kriisikogemused ning hinnatakse ressursse probleemi käsitlemiseks;
 - kogutakse kokku võimalikult palju andmeid õpilaste olukorra kohta;
 - lepitakse kokku, kuidas suheldakse õpilaste või tudengite kodude ja lähedaste inimestega;

- lepitakse kokku kavandatud meetmetest teavitamine;
 - lepitakse kokku, kuidas kriisi tõttu kannatanud peresid meeles peetakse;
 - lepitakse kokku, milliseid ühiseid tegevusi korraldatakse olukorra käsitlemiseks ning määratakse nende tegevustega seonduv vastutus;
 - lepitakse kokku, kuidas erinevates tundides juhtunut käsitletakse; välditakse kriisi liigset käsitlemist ja rõhutatakse, et õpetaja esmaseks ülesandeks on ära kuulata, vastata küsimustele, anda teavet ja jälgida õpilaste võimalikke kriisiga seonduvaid reageeringuid;
 - lepitakse kokku, kuidas antakse teavet võimalikele meediakanalite esindajatele.
- NB! Eriti hoolikas tuleb olla õpilaste kaitsmisel meedia liigse huvi eest!
- lepitakse kokku, kuidas suheldakse koostööpartneritega, millist ekspertide vms abi on võimalik saada koolist väljastpoolt;
 - lepitakse kokku, kuidas jätkatakse asjade käsitlemist töötajate vahel ja arutatakse, millist abi nad vajavad.
 - Koolijuht korraldab ka nõupidamise kooli kriisimeeskonnaga, kus lepitakse kokku tegevussuunad, vastutus ja tööjaotus:
 - milline on kellegi roll suhtlemisel peredega ning õpilaste abivajadust puudutava teabe saamisel;
 - kes ja millist abi saab koolis pakkuda ning kuidas rohkem tuge vajavad õpilased suunata väljastpoolt antava abi juurde;
 - kuidas kriisimeeskonna töötajad toetavad muud personali.
 - Oluline on, et kriisi ajal ja pärast seda hoolitseksid kõik enda jõuvarude eest.

Lisa 1

TULEKAHJU AJAL TEGUTSEMISE JA EVAKUEERIMISE PLAAN

TEGEVUS	TÄPSEM KIRJELDUS	TÄITJA
Tulekahju avastamine	Tulekahju avastamisel teata sellest koheselt: 1) päästeametile 112; 2) informeeri läheduses olevaid inimesi; 3) vajuta lähimal asuvat tulekahju signalisatsiooni häirenappu; 4) teavita direksiooni	Tulekahju avastaja
Esmased tegevused häiresignalisatsiooni käivitumisel	Tulekahjuhäire käivitumisel kontrollitakse, kas on toimunud valehäire või mitte. Valehäire puhul lülitatakse häire välja ning tehakse vastav märge automaatse tulekahjusignalisatsioonisüsteemi päevikusse (asub direktori kabinetis kaustas) Tulekahju puhul lülitatakse häiresignaali uuesti tööle, teavitatakse Päästeametit ja direksiooni. Väiksema põlengu korral kasutab õpilaste evakuatsiooniga mitteseotud inimene lähimaid käsikustutusvahendeid põlengu kustutamiseks. Tulekahjutsoonide kirjeldus asub koolimaja peasissekäigu juures oleva ATS puldi juures; varuvõtmed asuvad õpetajate toas ja sekretäri ruumis.	Õppetundide ajal vastavalt informeeritud juhtkonna liige; pikapäevarühma ajal vastavalt informeeritud kasvataja; õhtusel ajal vastavalt informeeritud treener või võimalas korda pidav töötaja Evakuatsiooniga mitteseotud inimene
Tulekahjust teatamine	Sekretär kontrollib, kas Päästeamet on saanud tulekahju teate. Sekretär teavitab juhtunust vallavalistust (tel 7926382, mobiil 5165862, 53302775) Tulekahju puhul külmal ajal, informeeritakse lasteaed Kaari uut maja evakueeritud õpilaste saabumisest (tel 7976062, 7976061).	Sekretär Sekretär Sekretär

<p>Õpilaste evakueerimine põlevast hoonest</p>	<p>Kuuldes (pikka) tulekahjuhäiret, tuleb sulgeda aknad, võtta kaasa õpilaste nimekiri ning evakueerida õpilased lähima ohutu (suitsuvaba) evakuatsioonitee kaudu. Uksed tuleb enda järel sulgeda (mitte lukustada!). NB! – ära unusta tunnist välja lubatud õpilast!</p>	<p>Kõik hetkel aine-, ringi- või rühmatunde andvad õpetajad, kasvatajad, korrapidaja-õpetajad</p>
<p>Õpilaste evakueerimine põlevast hoonest</p>	<p>Tunni ajal: 1) Säilita distsipliin, saavuta korralduste täitmine. Kõik, mis ei mahu tasku, jäta maha! 2) Kontrolli ust seestpoolt, alustades altäärest- uks peab olema jahe. Kuuma ukse korral mitte avada! Katta kinni käepäraste vahenditega võimalik suitsu sissetungimise koht. Võimalusel jahutada ust veega. Seadmata oma elu ohtu, ava aken nii vähe kui võimalik, et teha end nähtavaks-kuuldavaks väljasliikujatele. Helistada Päästeametile 112, direktsioonile (kui neid ei saa kätte, töökaaslasele, sõbrale-tuttavale jne) ja teata enda asukoht. Keldrikorrusel väljuda aknast. 3) Jaheda ukse korral ava uks, veendu, kas koridoris pole suitsu. Kui koridor on suitsuga täitunud, sulge uks ja tegutse vastavalt p 2. Kui koridoris paistab suits ühel pool, sulge aknad ja evakueeri õpilased teises suunas, lähima ohutu evakuatsioonitee kaudu. Kui koridoris ei ole suitsu, sulge aknad ja evakueeri õpilased lähima ohutu evakuatsioonitee kaudu. 4) Klassist väljunud õpilased kogunevad klassi kõrvale, jättes ruumi endast möödumiseks ja ootavad õpetajat. Õpetaja väljub klassist viimasena ja evakueerib õpilased grupina.</p>	<p>Kõik hetkel aine-, ringi- või rühmatunde andvad õpetajad, kasvatajad, korrapidaja-õpetajad</p>
<p>Õpilaste evakueerimine põlevast hoonest</p>	<p>Vahetunni ajal: 1) Õpetajad lähevad võimalusel eelmise tunni toimumise asukohta ja viivad läbi ohutu evakuatsiooni. 2) Õpetajad veenduvad korrusel</p>	<p>Kõik majas viibivad täiskasvanud</p>

	viibivate inimeste evakueerumises. 3) Evakueerujatega vastuvoolu minek on keelatud!	
Õpilaste evakueerimine põlevast hoonest	Abipersonal: 1) Koristajad kontrollivad oma asukohajärgse korruse WCd ja evakueerivad seal asuvad õpilased. Kontrollida tuleb kõiki WCsid! 2) Sööklatootajad juhendavad õpilaste evakueerimist söökla tagaukse kaudu, lülitavad välja pliidid. Kontrollivad, et keegi ei jääks tüdrukute tööõpetuse klassi.	Abipersonal
Õpilaste evakueerimine põlevast hoonest	Direktsioon 1) Direktor koos õppealajuhatajaga juhivad evakuatsiooni kuni päästemeeskonna juhi saabumiseni; võtab päästemeeskonna vastu; teavitab evakuatsiooni hetkeseisust, tulekahju asukohast; osutab võimalikele ohtudele kustutus- ja päästetöödel; juhatab peakilbi ja keemialabori asukoha ning asub täitma päästemeeskonna juhi korraldusi.	Direktsioon
Õpilaste evakueerimine põlevast hoonest	Üldist: 1) Kui klassis on liikumispuudega õpilane, evakueeritakse ta tugiisikute abiga. Tugiisikud määrab klassijuhataja eelnevalt kaasõpilaste hulgast. 2) Liikudes väljapääsu suunas, jätta ruumi võimalikule vastassuunas liikujatele. 3) Mitte kellegi elu ei päästeta teise elu arvelt! 4) Taga kord, kuuletumine, paanikata koordineeritud liikumine. 5) Sattudes evakuatsiooniteel ebastandardssesse (kirjeldamata) olukorda, võta vastu olukorrast tingitud otsus ja vii see täide. NB! Viimane koridorist lahkuja kontrollib, kas tuletõkkeuksed on suletud!	Kõik majas viibijad
Evakueeritud õpilaste kontroll	Evakueeritud õpilaste arvu võrdlemine nimekirja alusel. Evakueerimise käigus kaduma läinud õpilaste arvu, nimede ja võimaliku	Õppealajuhataja

	<p>asukoha teatamine direktsioonile, kes teavitab päästejuhti.</p> <p>NB! Ärge oodake, kuni Teid kutsutakse, raporteerige ise!</p> <p>Raporteerima peavad kõik: klassid, rühmad, ringid, põhi- ja abipersonal.</p> <p>Näited raportist:</p> <p>„Evakueeritud kõik 8.kl õpilased“, „Evakueeritud kogu köögipersonal“, „Evakueeritud 9.kl, puudub 1 tunnis olnud õpilane, tõenäoline (või kindel) asukoht II korruse WC, õpilase nimi.”</p> <p>(tähtis öelda, mitu inimest jäi majja!).</p> <p>„Evakueeritud kogu 7. kl tüdrukute tööõpetuse rühm“ „Evakueeritud kõik noortekeskuses viibinud õpilased”</p> <p>Lõplik raport päästejuhile</p>	Evakuatsioonijuht
Evakueeritud õpilaste paigutamine ja edasine tegevus	<p>Evakueeritud õpilased tuleb kõigepealt paigutada loenduseks uue lasteaiahoone ees asuvale asfalteeritud platsile kuni direktsiooni või päästemeeskonna edasiste korraldusteni.</p> <p>Peale loendust suunatakse õpilased vastavalt olukorrale: lasteaia uude hoonesse; vallamajja, kultuurimajja.</p> <p>Uuesti tohib koolimajja siseneda ainult Päästeameti loal!</p>	<p>Õpilased evakueerinud töötaja</p> <p>Direktsioon</p>
Tegutsemine alates kella 16.00-st	<p>Tulekahjusignalisatsiooni tööle hakkamisel kontrollida üle tulekahjutsoonid.</p> <p>Tulekahju korral:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kutsuda välja päästeamet 112 2. Teavitada direktsiooni. 3. Evakueerida võimlas ja noortekeskuses viibijad. 	Koristajad, võimla töötaja, spordijuht, noortajuht

Lisa 2**KRIISIOLUKORRAST TEAVITAMINE**

Kriisisituatsiooni märkav inimene (õpilane, õpetaja, abipersonal, lapsevanem jt)	Kooli kriisimeeskond
1. Ohust teavitamine: evakuatsioonihäire andmine, helistamine hädaabinumbrile 112, juhtkonna, täiskasvanute, vallavalitsuse informeerimine	
2. Olukorrale vastav käitumine enne abi, päästjate saabumist: evakuatsioon, enesekaitse, esmaabi jms	2. Kokkulepitud tegevused enne päästjate saabumist ; päästjatele, politseile, kiirabile vajaliku info andmine; nende poolt antud korralduste täitmine, koostöö korraldamine
3. Vanemate teavitamine ohuolukorrast (klassijuhataja, sekretär)	
4. Kriisijärgsete meetmete rakendamine	